מנורת המאור — דברים שהם מדרכי האמורי

אלו דברים שהן מדרכי האמורי, שאסר לנו הב"ה להתעסק בהם, שנא' ולא תלכו בחוקות הגוי אשר אני משלח מפניכם, וכתי' כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחוקותיהם לא תלכו.

איזהו מנחש. האומר נפל מקלי מידי [וסימן רע הוא, וצריך אני לדאוג כל היום, וכן נפלה פתו, וכו'], נפלה פתי מפי, קרא חבירי, נבח הכלב, קרא שועל על ימיני, עבר נחש לשמאלי, פסק צבי את הדרך לפני, שחרית הוא, ראש חדש הוא, מוצאי שבת הוא, פי' אם יבקשו ממנו מעות בבקר, או בראש חדש, או בתחלת השנה, או במוצאי שבת, יאמר הרי זה סימן רע עליו, או כגון שיפגע באחד מן הפרקים הללו [בדבר] כעור, אדם או בהמה או עוף, או שישמע דברי דופי, כגון קללה, או כיוצא בה, ויאמר הרי זה סימן רע עליו.

איזהו מעונן. אלו שנותנים עתים, כגון אלו האומרים היום יפה לעשות, מחר אינו יפה לעשות, מחר יפה ליקח, היום חמה נהפכה, מחר גשמים יורדים. וחכמים אומרים אוחז עינים, [פי' אוחז וסוגר עיני הבריות, ומראה להם כאלו עשה הדברים של פלא, והוא אינו עושה כלום]. המספר קומי, פי' המגלח חצי ראשו, אשר מפאת פניו, ויניח החצי האחרון. והעושה בלורית, פי' המקיף פאת ראשו, והמגררת בנה בין המתים, כדי שיחיה, והקושר מטוטלת [פי' חתיכה של בגד] על יריכו וחוט אדום על אצבעו, והמונה צרורות ומשליך לים או לנהר, מפני שהוא כעין כישוף. והמטפח [פי' מכה בידיו זו על זו] והמספק [מל' ויספק את כפיו] והמרקד לשלהבת שתבא. נפלה פתו מפיו, ואמ' החזירוה לי, שמא תאבד ברכתי, הרי זה מדרכי האמרי. נפלו ניצוצות מן הנר, ואמ' אורחים באים לנו, הרי זה מדרכי האמרי. היה מתחיל במלאכה, ואמ', יבא פלוני, שידיו קלות, ויתחיל בה. יבא פלוני, שרגליו קלות, ויעביר לפניו, הרי זה מדרכי האמורי.

האומר אל תפשיל ידיך לאחורך, שלא תאסור עלינו את המלאכה, אל תעבור עלינו, שלא תפסיק אהבתנו, אל תשבית המחרישה, שלא תגרר עלינו המלאכה, הרי אלו מדרכי האמורי. האומר שחטו תרנגול זה שקרא כעורב, תרנגולת שקראה כזכר, הרי זה מדרכי האמורי. ר' צדוק אומר הקושר על ידו חוט אדום, הרי זה מדרכי האמורי. האומר לחבירו, הפוך את חלוקך, שלא תהא חולם חלומות, הרי זה מדרכי האמורי. דבוק בארונו של מת, כדי שתראהו בלילה, ואל תדבק בארונו של מת, כדי שלא תראהו בלילה, הרי זה מדרכי האמרי. הנותנת קסמית באזני הקדרה, שתהא מרתחת ושופעת לאחוריה, הרי זה מדרכי האמרי, אבל נותנים קיסם של תות ושל זכוכית בתוך הקדרה, כדי שתתבשל מהרה. אבל אסרו ז"ל בזכוכית, מפני סכנת נפשות. המשתקת לעדשים, כשהיא נותנת אותם בקדרה, כדי שיתבשלו מהרה, והמצווחת לגריצין, והמטפחת לנר, כדי שידלוק [מהרה], הר זה מדרכי האמרי. המושבת אפרוחים, ואומרת, איני מושיבה אותן אלא

בשמאל, שלא יהיו מוזרות, הרי זה מדרכי האמרי. הנותנת אפרוחין בכברה והנותנת ברזל בין האפרוחים, שלא ימותו מפני הרעמים ומפני הברק, הרי זה מדרכי האמרי. הנותנת ביצים ואפרוחים בכותל, וטחה בפניהם, ומונה שבעה ואחד, הרי זה מדרכי האמרי. השואל במקלו, ואומר, אם אלך, אם לא אלך, הרי זה מדרכי האמרי. ואע"פ שאין ראיה לדבר, זכר לדבר, שנא' עמי בעצו ישאל ומקלו יגיד לו וגו'. וכן הב"ה מגיד, שאין היגיעות האלו מושיעין את האדם, דכתי' עמדי נא בחבריך וברוב כשפיך באשר יגעת מנעוריך אולי תוכלי הועיל אולי תערוצי, נלאית ברוב עצתיך יעמדו נא ויושיעוך הוברי שמים החוזים בכוכבים [מודיעים לחדשים] מאשר יבואו עליך.

ואלו דברים שהן מותרין לעשות אותם ואין בהם מדרכי האמרי.

היה מתחיל בעיסה, ומתפלל שתכנס בה ברכה, אין בזה מדרכי האמרי. אדם שהוא מפהק או שאחזתו עוית, פי' מפהק, נתעטש, עוית, שנתעוות, מבעתין אותו, כגון שאומרים לו, הנה האויב, או הנה הנחש נושך אותך, וכיוצא בזה, כדי שיבהלוהו וישכח העיטוש, ואין בזה משום דרכי האמורי. עמד עצם בגרונו, נותנין על ראשו מאותו המין, ולא מדרכי האמרי. אילן שמשיר פירותיו, סוקרו בסיקרא, וטוענין אותו באבנים, ולא מדרכי האמרי, שאין זה אלא כדי שיבקשו עליו רחמים כל רואיו. ממשיכין צנורות לפני חתנים ולפני כלות, ולא מדרכי האמרי. שורפין על המלכים, ולא מדרכי האמרי. וכשם ששורפין על המלכים, כך שורפים על הנשיאים, אבל לא על ההדיוטות. וכשמת רבן גמליאל שרף עליו אונקלוס הגר יותר משבעים מנה. ומה שורפין עליהם, מטתן וכל כלי תשמישן. ומנין שאינו מדרכי האמרי, שנא' בשלום תמות וכמשרפות אבותיך המלכים הראשונים אשר היו לפניך כן ישרפו לך והוי אדון יספדו לך כי דבר אני דברתי נאם ה'.